
◆ ST. OLAV ◆

Redaktør: Mgr. Irgens. Medarbeidere: mgr. Dr. Karl Kjelstrup, dominikanerpater A. Lutz, Sigrid Undset, Lars Eskeland.

„St. Olav“ utkommer en gang ukentlig. Abonnement både for inn- og utland tegnes på alle postkontor eller direkte, skriftlig i ekspedisjonen, Akersveien 5. Abonnementspris kr 2,50 pr. kvartal lørskuddsvis betalt, for utlandet tilleg av vedk. lands avisporto. Opsigelser må være eksp. ihende senest 14 dager før hvert kvartalskifte. Annonser må være innsendt innen søndag aften, manuskript innen fredag aften.

„St. Olav“'s telefoner: Redaksjon og ekspedisjon: 23743 Redaktøren privat 14161 Redaksjonssekretæren privat 10695 — „St. Olav“'s ekspedisjon og forlag, Akersveien 5 l, åpent torsdage fra 10—2 og 4—7, Lørdager fra 10—1. De øvrige dager fra 10—4. Utbetalinger kun mandag kl. 3—4.

NNHOLD: Oprop III - Ærefrykt for det hellige! - Legemiddel verre enn sykdomme - † Abbed Henri Quentin - Kristendoms-hatet i Tyskland - Katolsk sykepleie - „Russiske bekjennere“ - † Augusta Hepp - Bokanmeldelse - Herhjemme - og derute - Innsamlingsliste.

Oprop.

III.

Det har nu engang fallt i min lodd å slå til lyd for vårt kjære uundværlige og eneste katolske ukeblad — vårt „St. Olav“. Og Gud skje takk: Vi har hatt lykke med oss. Det mål vi satte oss i første omgang: å samle et fond inn til „St. Olav“ på mellom fem og ti tusen kroner — det mål har vi nådd over all forventning. Jeg sitter bare og venter på å kunde sende de siste hundre kroner som skal avrunde summene så de passerer de titusen. *Te Deum laudamus!*

Men hvad *nu*? Skal vi hvile på våre laurbær og tenke at nu er det gjort? Å nei, langtifra! Begynnelsen er gjort, men heller ikke mer. Vi har skaffet vårt blad bedre arbeidsvilkår fremover — men nu gjelder det om å få *selve* bladet frem og atter frem. *Sgneper avanti!*

Jeg har fått høre og se listen over „St. Olav“'s abonnenter over hele landet. Og det har slått mig at der er så gledelig mange ikke-katolikker som er abonnenter og så sørgelig mange katolikker som ikke er det. Det siste *må* der rettes på — med *en* gang og grundig.

Altså vil jeg nu opstille det mål å øke antallet av abonnenter med minst 50 - femti - procent. Og det mål *kan* vi nå *hvis vi vil* - hvis vi løfter i flokk. Jeg vet at 10 kroner er mange penger, især når de skal betales alle med engang. Og jeg kjenner i min egen menighet mange, som gjerne vil holde „St. Olav“ men ikke synes at de har råd og derfor har avbestilt bladet.

Nu kommer jeg med følgende forslag:

Alle katolske sogneprester i Norge får på bladets ekspedisjon tilstillet en liste over dem av deres menighet som er abonnenter. Så kan enhver finne ut hvem som *ikke* er det. Målet må være:

„St Olav“ i alle katolske hjem!

Som nevnt før: 10 kroner er mange penger. Men 10 dividert med 10 er kr. 1,00 - en krone - i ti måneder, og da er enda desember og januar fri. La der bli ansatt en kommisjonær i hver menighet mot vanlig provisjon og la denne kommisjonær innkassere den ene krone hver måned. Den kronen vil de aller fleste kunde greie, men hvis der skulde være noen

som ikke har råd til denne ene kronen heller, så vil det alltid finnes dem som vil gi en liten håndsrekning. Jeg iallfall vil gjerne ta et par stykker på min regning.

En kommisjonær — mann eller kvinne — vil lett kunne finnes på hvert sted.

Jeg vet selvfølgelig godt at mitt forslag er langt fra originalt. Men det behøves ikke hvis det bare er godt. Og det tror jeg.

Altså: GO AHEAD en gang til — og la oss håpe å se det samme gode resultat som med „money“.

Målet er altså: *En kommisjonær på hvert sted og „St. Olav“ inn i alle katolske hjem.*

Lykke til.

Bergen 31. januar 1935.

„HAN PRESTEN“

Ærefrykt for det Hellige!

Vi bringer her et utdrag av kardinal Faulhabers nyttårstale i Münchens domkirke.

«Helliget vorde ditt navn!» Dette er den første bønn i Fadervår — og den står i den innerligste forbindelse med det bud i loven som er gitt for å vokte det hellige navns ære: «Du skal ikke ta Herren Din Guds navn forfengelig!» Dette bud skal avverge ethvert angrep som vil vanære og beskjemme det hellige i alle dets former og det fordrer i samklang med den første bønn en positiv ærbødig innstilling overfor alt som er guddommelig og tilhører det guddommelige. Når en biskop innvier en ny kirkebygning så ber han foran dens dør at freden og broderkjærligheten og gjestfriheten og forløsningens fylde og ærefrykt for religionen: «reuerentia religionis» må bo i den. Og det samme vil nu vi si foran inngangen til det nye år:

Ærbødighet for religionen!

Den groveste — men dessverre også den alminde- ligste — måte å misbruke det hellige på er vel nok all den bannen og svergen som skjer med benyttelse av Guds navn — for slett ikke å tale om når den store synd som kalles mened begås. Der sverges ikke alene i Guds navn — Kristus, korset, sakramentet, himme- len, alt benyttes og profaneres skjønt det dog alt er knyttet til ham som har sagt at han lar sig ikke spotte. Og det er ikke blott åndelig defekte eller mindrever- dige individer som tror å kunne dekke sin egen svak- het og hevde sig selv ved hjelp av råskap — vi ser også mennesker som man ellers skulde kalle både kloke og kultiverte, absolutt ikke kjenne til kultur på dette område. I flere italienske barberstuer er der opslått på veggen: «Her må ikke bannes og sverges.» Gid det ikke var nødvendig å ha det opslått i andre land også!

Men ikke alene med bannen og svergen vises der uærbødighet mot det hellige — vi ser og hører det

overalt til daglig, hvor lettsindig og tankeløst man om- gæes Guds navn og det som er vigsløst til ham. På scenen, i bøker, gjennom radioen tas det guddommelige stadig forfengelig — skjønt vi alle like så lite burde tåle dette som vi tåler å høre vårt eget eller våre nærmeste slekts eller våre kjæreste venners navn bli forhånet. Og forhånelsen skjer på mange måter: kar- nevalsfeater foregår i «en natt i Paradis» — scener fra den hellige skrift parodieres, ja selv Gud frem- stilles som en gammel bestefar og man forsøker å gjøre ham latterlig derved. Faren ligger i at de mest op- høiede begreper ofte er lettest å gjøre latterlige og det «takknemligste» i verdens øine å profanere. Der er meget berettiget i den amerikanske lovparagraf som forbyr å fremstille Kristus personlig på en scene — det må et Oberammergau dypt religiøse innstilling til for å kunne gjengi hvad Kirkens korsveiadakter vi- ser i bilder.

Men den største bespottelse er det å gjøre Guds sønn til et almindelig menneske og stille hans religion på like linje med alle andre religioner.

Katolikker — ha mot til å tre op med kraft mot alle former for vanhelligelse av det hellige! I det gamle Testamente står der skrevet: «Den synder som van- helliger det som er helligt av Gud og til Gud!» La ikke fristeren, den moderne respektløse tidsånd, forlede oss til å synde ved taushet! La aldri noe hellig bli spottet i eders nærvær uten å gjøre innsigelse! Kan hende vil da spotterne vende sig mot oss men la oss da huske at jo mer vi lider hån og forfølgelse for Jesu navns skyld desto mer tjener vi dets forherligelse.

«Helliget vorde Ditt navn» — ja, men hvor ofte syndes der ikke i forretningsøiemed mot dette! Hellige ting benyttes som reklame — hellige navn settes på ganske ordinære og profane ting. Atter tilroper vi eder: «Mer ærefrykt for det som er vigsløst av og til Gud!» Til tross for at Kirkeretten dekreterer: «or-

densfolk skal æres fremfor alle andre!» ser vi således her i München at bryggerier reklamerer med bilder av munkar med røde ansikter, med bilder av klostre — ja, endog med gjengivelser av helgener. Selv domkirken skytspatron St. Benno, må låne sitt navn til et «Starkbier» — ofte til stor forbauselse for utenbysboende katolikker og anderledes troende som ikke kan forstå at dette kan forenes med den ærbødighet man forutsetter hos katolikker for deres ophøjede helgener. Biskopene har gjort mange forsøk på å få dette endret — men man har oplyst at dette navn var så innarbeidet at det ikke kunde forandres uten å skade hele bedriften. Og vi kan kun konstatere med sorg at menneskene har tapt sin fine sans for grensen mellom det hellige og det profane.

Israels folk kjente budet: «I skal skjelne mellom det hellige og vanhellige — mellom rent og urent!» Og den kristne har dog fått evnen til å «bedømme ånder» som en særlig gave fra den Helligånd — altså evnen til å skjelne mellom det onde og det gode. Når det gjelder ærefrykten så viser denne evne sig som en religiøs takt- og finfølelse — men takt- og finfølelse vet også å skjelne mellom det gode og bedre, det slette og det slettere. Dog dessverre — denne takt er ikke alltid blitt like påaktet av alle og den er derfor ikke alltid like utviklet.

Reverentia religionis! Ærefrykt skal vises *alt* som hører Kirken til. Vi skal ha ærbødighet ikke alene for vigslende *prester* og *ordensfolk* — for de vigslende *ting* som alterkalke — for de vigslende *steder* som kirkehus og kirkegårder — for vigslende *tider* som faste- og påsketider — vi skal også ha ærbødighet for hellige *navn* som er å ligne med mynter beregnet til bruk i templet og som derfor ikke må benyttes utenfor dets murer. Således er ordet *dogme* betegnelsen for en trosformular og må ikke anvendes på alle likegyldige begreper som peker på helt verdslige forhold. Således er ordet *martyr* betegnelsen på blodvidner for vår hellige tro, på *religiøse* helteskikkelser — og andre helte kan vel kjempe og falle eller seire for en edel sak men *martyrer* i ordets hellige betydning er de ikke. En *orden* er et livssamfund av vigslende personer som avlegger løftene om evig fattigdom, kyskhed og lydighet — men alle andre sammenslutninger seiler under falsk flagg om de vil kalle sig med samme navn.

Ærefrykt for religionen er ærefrykt også for det som Kirken har vigslat. Selve ordet «vigslat» blir forøvrig også ofte misbrukt — der kan kun være tale om vigsel når Guds beskyttelse anropes over en person eller sak og den ofres helt til *ham*. Kirkeklokkene er vigslende og kan derfor ikke tone ved alle mulige anledninger selv om disse i sig selv er god og all ære verd. Kirkeloven sier at «en vigslat klokke kan ikke brukes i profan øiemed undtatt i nødsfall som under en stor ildebrann — eller også med ordinarius' tilla-

telse eller på grunn av en gammel sedvane.» Altså kan kun de kirkelige myndigheter avgjøre når kirkeklokken skal lyde.

Imidlertid bør vi alltid erindre at det borgerlige liv vigsles ved sin intime forbindelse med det kirkelige liv. Det var det jo også alltid før i tiden — kirkeårets fester var det oprinnelige utgangspunkt for alle folkefester — men etterhvert har disse revet sig løs fra sin kirkelige opprinnelse og har vanæret dens hellighet. Se til karnevalet — oprinnelig som navnet angir det en avskjedstagen med alle kjødspiser innen den kristne fastetid og derfor feiret med en viss berettigelse — nu feires den uten noen som helst indre rett av dem som ikke skjenker Kirken en tanke enn si overholder dens bud. Kristusbarnet er avløst av julemannen, påskelammet av påskeharen og skikkelser som St. Peter og St. Nikolaus profaneres og latterliggjøres.

Men Kirken ønsker nu som før i tiden å vigsle samfundslivet — ikke av maktbegjær men fordi den vil at dens pedagogikk og dens morallære skal tjene og høine menneskene. Man bebreider oss at vi profanerer religionen ved å foreta hellige handlinger utenfor kirkehusene, men det er fordi man ikke forstår at disse handlinger skal gjennomkristne det daglige liv og styrke sansen for en gjennomkristning. Kristendom er for alt og alle — den er ikke forbeholdt sakristiet. Vi må «bekjenne vår tro for menneskene» og tre åpent inn for kristendommens sannhet som *liv*. Vi må kjempe for helligholdelsen av det hellige og tilbakevise hvert forsøk på å undertrykke samvittighetenes og Kirkens frihet.

Reverentia religionis! Men først og fremst: la oss holde vår egen sjel hellig og ikke vanære *den*! Ved Guds nåde, ved Guds hemmelighetsfulle tilstedeværelse i sjelen er denne blitt en helligdom vigslat ham. «Vet I ikke at I er Guds tempel og at den Helligånd bor i eder?» Når en kirke vanhelliges ved en stor synd, f.eks. ved at et mord begås i den, så blir det allerhelligste Sakrament tatt bort fra Tabernaklet, den evige lampe blir slukket, altret avkledd og kirken lukket. Gud bevare vårt hjertes tempel for en lignende skjebne!

Vi er i våre dager vidne til en stigning i det religiøskirkelige liv og i den katolske trosglede som oppfyller oss med tillit til fremtiden fordi den innebærer håpet om at vi vil kunne stå fast i prøvelsens stunder. Våre kirker er fylte fra den første messe leses kl. 5 til den siste leses kl. 11½ — de er fylte om søndagene til høimessen og samtidig spørres der meget mer enn

før etter religiøs lesning. Det er altså *ikke* sant når våre motstandere påstår at det religiøse liv er stanset, ja i tilbakegang på grunn av biskopenes steile holdning og at der endog er skjedd masseutmeldelser av Kirken slik som vi har kunnet lese i utenlandske blad.

Måtte begeistringens hellige ild stadig brenne klarere og sterkere i det nye år! Vi legger alt hvad vi har

Gjensidige

Norges eldste livsforsikrings-
og livrenteselskap
Stiftet 1847.

gjennemgått av sorg og lidelser inn til Kristi lidelser idet også vi ber for våre forfølgere: «forlat dem ti de vet ikke hvad de gjør». Vi legger alt hvad det nye år skal bringe også på forhånd op til Kristi hjerte — derfor ser vi det med fortrøstning imøte. Vår Gud

lever og vil gjøre alle onde tunger tilskamme : «Ti Din miskundhet er stor inntil himmelen og Din trofasthet inntil skyene!»

Hans hellige navn lyse over oss og velsigne oss!

Lægemedel verre enn sykdommen.

Betraktninger over kommunisme og kapitalisme

av *Hilaire Belloc.*

Pave Pius XI har i sin siste store rundskrivelse et ord som syntetiserer og belyser verdens største problemer i vår tid. Det er en setning som burde være på alles leber i denne krisetid. Idet Paven taler om de trellekår som den industrielle kapitalisme innebærer for arbeiderne og om kommunismen som utvei til å opheve disse onder, sier han: «— Lægemedlet er verre enn sykdommen». Dette er et ypperlig eksempel på hvorledes katolsk filosofi får tak i sannhetens kjerne, mens hele verden ellers er i villrede.

Hvis man drøfter vår tids onder med én som ikke har troens lys, vil man finne at han inntar et av disse to standpunkter: enten forsvarer han den nuværende kapitalistiske industri, idet han legger vekten på de fordeler den har bragt menneskeheten, mens han samtidig reduserer de voksende onder som den bærer ansvaret for. Eller også — og det skjer som oftest — vil han foreslå løsninger som nærmer sig det sosialistiske lægemiddel, hvis fullstendigste uttrykk finnes i kommunismen.

Dette er så sant at i den diskusjon som pågår omkring oss blir en eller annen form for sosialisme ganske enkelt ansett som det eneste rette av hele den ikke-katolske verden — det vil si av det overveldende flertall som i det hele tatt bekymrer sig om disse problemer.

Hvad enten de taler om planøkonomi eller om nødvendighet av korporasjon eller lovpriser den lettelse, som de talløse og stigende former for statssubvensjon har frembragt, vil det alltid dypest i deres tankegang være det prinsipp eller den forutsetning at siden det er industriens kapitalisering som har bragt oss op i dette virvar, kan dette bare bli bragt ut av verden ved å anvende metoder som har sitt utspring i sosialistiske ideer. Og jo konsekventere disse folk tenker desto mer vil de helde til kommunismens radikale løsning av dette problem.

Tar vi for eks. det mest iøinefallende av tidens onder: *arbeidsledigheten*, så vil det være klart at arbeidsledighet betyr det samme som, at en stor mengde mennesker som er uten eiendom, ikke kan skaffe sig mat, klær og hus, fordi disse ting, under det nuværende kapitalistiske system, kun kan opnåes som en nåde eller rent leilighetsvis under kontroll av den relativt lille minoritet som alene besitter eiendom i tilstrekkelig kvantitet.

En mann som har tilstrekkelig velstand vil ikke beklage sig over arbeidsløshet, han vil snarere, for sitt eget vedkommende, trakte efter den, som en form av otium. Men den som ikke eier noget vil se på et slikt otium som et helvete, fordi det for ham og hans kjære innebærer alle grader av nød og elendighet.

Forat ikke en stor folkemasse skal dø av sult og nød tar statens ledende menn forholdsregler i den hensikt å gi folk et minimum så de kan holde livet gående. Mätte enhver som mener forsorgsbidrag er mer enn dette, selv forsøke å leve av det! Men statens tjenestemenn er nødt til å ta slike skritt skal man hindre et stort antall dødsfall som følge av hungersnød.

Men denne statsstøtte er allerede sosialisme. *Bernard Shaw*, som er en særdeles skarp hjerne, priser den russiske kommunisme nettop fordi den når sitt mål på denne måte. Han sier ganske riktig at kommunismen løser arbeidsledighetsproblemet. Det er klart at den gjør det hvis statens tjenestemenn fordeler de felles produkter på en *rettferdig* måte. Men — og det er hovedsaken — *lægemedlet er verre enn sykdommen*.

Under industriens kapitalisering er den store masse eiendomsløs. Det var selve forutsetningen for industriens kapitalisering, og uten den kunde denne aldri ha utfoldet sig. Først blev mennesker i stort antall berøvet deres jord, deres verktøi og korporasjoner. Da og først da kunde «Proletariatet» bli utnyttet. I et gjennom industrialisert kapitalistisk samfund som vårt er den store masse uten eiendom, eller iallfall uten tilstrekkelig eiendom til å trygge sin frihet.

Men hvorledes er en slik tingenes tilstand opstått? Den opstod (som alle nu innrømmer) gjennom tilintetgjørelsen av de katolske prinsipper ved de såkalte reformatorer — navnlig Calvin — for 400 år siden. Her er roten til hele affæren. Konkurransens begrensning ved sunde sosiale forholdsregler basert på katolsk filosofi, de gamle sedvaner, den offentlige mening og positive lover som forhindret småkårsfolk i å bli slukt av de rike, og laugsordningen, som beskyttet og stabiliserte vel fordelt eiendom, landsbystyret med dets store antall av selveiere, hindringene som hemmet ågerkarlen, alle disse skranker som bevarte samfundslivet sundt og lykkelig, blev underminert og forsvant. Den filosofi de var bygget på blev voldsomt angrepet. Hvor den

kunde bli avlivet, blev det gjort og et universelt røveri forandret det sosiale system i halve Vest-Europa.

Den bitre setning som ofte citeres er uhyggelig sann: «Reformasjonen var den rikets oprør mot den fattige.» I våre dager sees alle fruktene av dette og vi er forferdet.

Når man har opdaget en tings årsak kjenner man dens vesen og forhold nok til å fremme årsaken eller å bekjempe den. Blir man kvitt årsaken, blir man også kvitt ondet.

Ondets årsak er en falsk filosofi og en appell til det slette i mennesket, i særdeleshet til hans grådige begjær og hans frykt, istedenfor til det gode i mennesket — kjærlighetens ideal og læren og utøvelsen av den frie vilje med anerkjennelsen av menneskets verdighet.

Da man opdaget at visse insekter spredte sykdom, opdaget man også hvorledes disse sykdommer kunde bli bekjempet og utryddet. Disse insekter hadde kort flyveradius og kunde bare holde til ved stillestående vann og det var grunnen til at disse sykdommer nettop herjet i sumpige egner. Da man lærte årsaken å kjenne vilde det være utilgivelig dovenskap om man hadde undlatt å fjerne den.

Med hensyn til de onder vi idag lider under og som henger sammen med industriens kapitalisering, så har den sannhetskjærlige historieforskning opdaget den virkelige årsak. Selv de som står fientlig overfor den katolske Kirke innrømmer nu motvillig denne sannhet. Utfoldelsen av ubegrenset åger, ophevelsen av konkurransens skranker, den appell til grådighet som var selve nerven i den Calvinistiske ånd, alt dette under falske navn («Fremskritt» var et av dem) undergrov det kristne samfund sosialt etter at det allerede var undergravet moralsk. Å anvende lægemidler som utgår fra den samme filosofi som frembragte ondet, vil derfor kun gjøre det verre. Hvis Europa igjen blir katolsk vil økonomisk frihet og alle andre goder følge efter.

(Fra «Universe».)

Abbed Henry Quentin.

Den katolske videnskapsverden har mistet et av sine mest kjente medlemmer idet abbed Henri Quentin er avgått ved døden i sitt kloster, benediktiner-abbedit St. Hieronimus i Rom. Hans helbred hadde i den senere tid vært svekket men ikke mer enn at han for ca. 14. dager siden hadde holdt en rekke konferenser ved universitetet i Louvain i Belgien hvorfra han var vendt tilsynelatende frisk tilbake. Ennu søndagen tilbragte han blandt sine ordensbrødre, men mandag morgen fant de ham død.

Dom Henri Quentin var født 1872 i Thierry ved Rheims og trådte ganske ung inn hos benediktinerne hvor han gjorde sitt noviciat i Maredsous og blev prestevigslat i Solesmes i 1902. Han ofret sig snart helt

for den historiske videnskap og skapte sig et navn på et arbeid om konciliene og martyrologien. I 1907 kalte pave Pius X ham til Rom for under ledelse av den senere kardinal Gasparri å delta i revisjonen av Vulgata. Som medlem av denne komite gjorde han alene alle de ytterst vanskelige forarbeider og hans utkast til den metode som skulde legges til grunn for den kritiske bearbeidelse av stoffet blev godtatt og hele tiden fulgt. Som konsulent for Ritus-kongregasjonen innla han sig også stor fortjeneste likesom han siden 1930 ledet denne kongregasjons historiske avdeling.

Da pave Pius XI særlig med henblikk på arbeidet med Vulgata — i 1934 grunnla benediktinerabbedit St. Hieronimus i Rom, utnevnte han pater Quentin som dets første abbed. Den 20. mars ifjor blev abbed Quentin konsakrert av kardinal Verdier. Hans plutselige død har vakt megen sorg blandt alle dem som kjente ham og en stadig strøm av mennesker har valfartet til St. Hieronimus-abbedit for å be ved hans bære for hans sjel.

R. I. P.

Kristendomshatet i Tyskland.

„Wittekind“ på Hager Stadtheater.

På Hager Stadtheater er der blitt opført et skuespill «Wittekind» av regjeringsråd Edmund Kiss. Det er ikke noe nytt arbeid men det er hittil ikke lykkedes å få noe teater til å opføre det. Efter sitt eget utsagn tilhører forfatteren Ludendorff-bevegelsen og ved den annen og tredje opførelse av hans stykke kom det til meget sterke uroligheter idet en skare unge katolikker høilydt protesterte mot dets tendens.

Stykket er rettet mot keiser Karl den stores minne og forherliger hans fiende, den sachsiske hertug Wittekind på hans bekostning. Uten å bekymre sig om den historiske sannhet fremstilles Karl den store som en «slakter», der har «forgiftet det nordiske blod». Han er efter forfatterens mening representant for «det fremmede romerske vesen» og Wittekinds overgang til kristendommen forklares ved at det er et offer han bringer for å redde 60 000 sachsiske kvinner som Karl den store har anbragt i en konsentrasjonsleir, for å bli bytte for voldsmenn fra alle de sydlige havnebyer — utskudd fra alle nasjonaliteter: jøder, grekere, italienerne og arabere som det er meningen skal øve vold imot dem for at en blandingsrase skal opstå som kan overvinne det ekte germanske. Wittekind frir dem fra denne skjebne ved selv å la sig døpe.

Imidlertid har stykkets tendens og dets uvederheftige fremstilling av de faktiske forhold vakt en voldsom harme — selv nasjonal-sosialistiske blad tar avstand fra det. Men det må sees som et ledd i den hatefulle propaganda som er reist mot kristendommen i almindelighet og katolisismen i særdeleshet. Et hat så sterkt at det forvrenger selve historiens store begivenheter når det passer for øiemedet.

Fra fortidens sykepleie.

Litt om den katolske innsats.

Sykepleiens historie er uløselig knyttet til den katolske Kirke. Vel hadde de gamle kulturfolk før Kristi tid en helt utviklet sykepleieinstitusjon, men denne var for det meste knyttet til lægens person idet han forenet sin medisinske behandling med det almindelige stell av patienten. Senere forandredes dette så der blev utdannet en stab av særlige sykepleiere men også av dem blev der krevet en forholdsvis grundig innsikt i lægevidenskapen. Imidlertid finner vi allerede tidlig i historien offentlige sykehus hos de orientalske folkeslag.

Da kulturen forfalt i den først halvdel av middelalderen døde også interessen for de syke ut — rent bortsett fra de enkelte store helgenskikkelser som særlig ofret sig for å lindre lidelser hvor de kunde og som direkte optok som et ledd i sin askese stell av de avskrekkende syke som der på den tid fantes så mange av. Urenslighet og uvidenhet skapte jo sykdomsbilleder hvis uhygge og gru vi neppe kan gjøre oss forestillinger om.

Så kom den store religiøse bevegelse som bærer navnet korstogene og med den sinnsfornyelse som disse representerer fulgte også den almindelige interesse for de syke og et almindelig ønske om å stille godt for disse «Guds sted-barn» på jorden. De første som tok rasjonell sykepleie op var de store ridderordener idet de oprinnelig dannedes nettop med pleien av de syke korsfarere for øie. Særlig bemerket Johanniterordenen sig — deres drakt var sort med et stort hvitt kors på venstre side. De kalte de syke «våre herrer» og gikk ut på gater og streder for å samle dem op og bringe dem til ridderhuset. Omtrent samtidig med denne orden — ca. 1135 — blev den tyske «Mariaridder»-orden stiftet, hvis oppgave nærmest var knyttet til arbeidet for tyske pilgrimer i Jerusalem. Dens oprinnelige navn «Orden der Retter des Hospitals St. Marien der Deutschen in Jerusalem» peker jo også direkte på dette — og den blev snart meget rik takket være de store jordegodser i Tyskland som skjenkedis dem til deres edle arbeid.

«St. Lazarus' brødre» var også en kjent sykepleieorden hvis oprinnelige hjemsted likeledes var Palestina. Fra midten av det 15. århundre overtok imidlertid klostrene mer og mer sykepleien — d.v.s. munkene. Vi leser således i kap. 36 i Benediktinernes ordensreglement under overskriften «De infirmis fratribus» at omsorgen for de syke må gå fremfor alt. Man skal tjene dem således som Kristus i hvis navn det jo skjer, vilde ha gjort. Franciskanerne har en forskrift hvorefter enhver munk skal pleie den syke slik som han selv ønsker å bli pleiet som syk. Og Augustinerordenen har som den viktigste regel blandt alle sine mange paragrafer om sykestell at de fattige skal ha samme behandling som de rike selv om disse kan betale for sig.

Til så å si alle klostre var der knyttet et slags hospital som imidlertid like så meget var et herberg for pilgrimer og for gamle og nødstedte. Først inn i den nyere tid treffer vi hospitaler lik dem som vi har nu og som utelukkende er beregnet på å motta syke og gi dem pleie. Blandt de

ordener som særlig tok sig av hospitalssaken bemerket vi «Antonitterne», som på et visst tidsrum hadde ikke mindre enn 364 hospitaler spredt over hele Europa og som særlig viet sig til pleie av de verkbrudne.

Den første kvinnelige sykepleie-orden blev stiftet i det 13de århundre av pater Lambert la Begue i Liege og fra Flandern bredte den sig til Rhinegnen og derfra inn i Tyskland.

1534 grunnlegger Juan de Dios «de barmhjertige brødre» som pleier syke menn av alle konfesjoner og som eksisterer den dag i dag til velsignelse for mange lidende. Et side-stykke til den danner «de barmhjertige søstres orden», som er stiftet 1617 av St. Vincent de Paul og St. Louise de Marillac. Et datterselskap av dette er «St. Karl Borromæus-søstrene» som stammer fra Nancy og «Vincentinderne» som er utgått fra Strasburg.

Disse er de eldste sykepleieorganisasjoner som finnes — den nyere tid har sett mange andre ordenssamfund med sykepleie som hovedformål vokse frem men det vil føre for langt å komme inn på dette nu. Nevnes skal det bare at der også fantes flere håndbøker i sykepleie da det var et av de emner som den nyopfundne boktrykkerkunst beskjeftiget sig mest med. I en av disse bøker heter det at sykepleieren må betenke «at kjøkkenet ofte gir nyttigere medisin enn apoteket» og der gis en del anvisninger på diet som er helt moderne i sin sammensetning.

AUGUSTA HEPP.

I «Morgenbladet» leser vi:

Et dødsfall som vil vekke erindringer hos mange av våre lesere er inntruffet i Paris: *Augusta Hepp* er avgått ved døden. En eiendommelig og dypt sympatisk livsskjebne er derved avsluttet. Hennes far var fransk konsul i Norge. Han blev i 1861 gift med statsminister Frederik Stangs datter Cathrine. De fikk to barn, Augusta og Achille. Barna vokste op i Oslo, og blev her til faren i 1877 blev forflyttet til Rio. Der blev han syk og måtte opgi sitt arbejde. Datteren Augusta, som hennes norske venner erindrer som en lys og strålende skikkelse, blev så sterkt grepet av farens skjebne at hun tok sløret og gikk i kloster. Det var i et av de «arbeidende» klostre hun gikk inn, hennes arbejde her blev knyttet til skoler og hospitaler. Det var selvfølgelig et liv i stor selvforsakelse hun førte, og det var sjelden hun kunde motta besøk av andre enn sin nærmeste slekt. Sitt norske sprog bevarte hun imidlertid til det siste og man kan være sikker på at hennes tanker ofte dvelet ved hennes ungdomsår i Norge og hennes norske avstamning. Det var en lungebeten-delse som til slutt endte hennes dager. Broren, Achille, blev fransk officer og deltok som oberst i krigen fra dens første dag til slutningskampen ved Verdun. Der blev han såret og hans ene ben måtte settes av. Han lever som pensjonert offiser i Paris.»

Førrige onsdag blev der lest en messe i St. Olavskirken for den avdøde. Messen var bestilt av herværende venner.

„Russiske bekjennere.“

Fra friherrinne J. Armfelt, Kulla, Sverige, har vi mottatt følgende som vi gjengir på norsk med megen takk for opplysningene!

Til redaksjonen av «St. Olav», Oslo.

Med stor interesse leser jeg alltid Eders utmerkede tidskrift og beundrer den energi, med hvilken I stadig er rede til å opta kampen for den katolske sak. I numret for den 31. januar har jeg imidlertid lagt merke til en «lapsus calamitatis» som jeg tillater meg å påtale. På side 34 forekommer der nemlig en artikkel med tittelen: «Russiske bekjennere», og den første som nevnes blandt disse er . . . mgr. Malecki.

Nuvel, biskop Malecki var likesom sin forgjenger biskop Cieplak, ikke russere, men polakk, og hans livsgjerning før revolusjonen bestod i å søke å redde de polske arbeidere i Petersburg samt fremfor alt deres barn fra fysisk og moralsk undergang i de fiendtlige skismatiske omgivelser. Der fantes på den tid — og måtte ikke finnes i zarriket Russland andre katolikker enn ikke-russere.

Det var for disse sine katolske landsmenn at den unge 24-årige prest skulde reise til Turin for å studere Don Boscos verk og metoder og det var for dem at han — etter allerede siden 1889 å ha samlet de fattigste barn i en liten barnekrybbe ved St. Stanislaukirken i Petersburg, anla den ene anstalten og stiftelse etter den annen: yrkesskoler, besøkt av hundreder av ynglinger, internat for 200 gutter, kolonier for sykelige og svakelige barn m. m. Og alt dette iverksatte han i stadig kamp mot det skismatiske presteskap og myndighetene og tross de forfølgelser som de katolske prester var utsatt for selv i fedrenes Russland hvor deportasjon til Sibiria alltid truet.

Men hans mildhet og hans elskverdighet avbeinet alle. «Den mann kan man ikke nekte noe», sa de russiske embedsmenn. Så lenge der fantes et større antall katolske «proletarer» i Petersburg etter revolusjonen lykkedes det ikke for de røde å få ham i sine garn — ikke engang under prosessen mot biskop Cieplak og hans prester. Men da hans tilhengere litt etter litt skrumpede inn — polakkene vendte nemlig, da de så sig besveket av bolsjevikenes løfter, tilbake til Polen — og da han etter biskop Cieplaks avgang blev nødt til å motta bispeverdigheten for hele det uendelig store Mohilievstift, da fikk forfølgerne frie tøyler. Angivelse fulgte på angivelse og tilslutt blev han forvist til det uhyggelige Solowkifengsel. Men selv der blev han sig selv lik: blid, hjelpsom og trøstende. En ortodoks russere som fikk held til å flykte derfra har i et foredrag i Helsingfors kalt Malecki: «en herlig mann — det lidende folks mester». Da han 13 år gammel, kledd i laser og full av sår kom tilbake til Polen blev han mottatt med begeistring av både presteskap og myndigheter. Nu hviler hans støv etter de mest storslåtte begravnelseshøitideligheter i St. Johanneskatedralen i hans fødeby Warschau.

Vel har han fortjent ærestittelen: «bekjennere i Russland» men «russisk bekjenner» tror jeg neppe han vilde kalles

— han like så lite som mgr. Sloskan som er av lettisk nasjonalitet.

Og hermed ber jeg få slutte med en undskyldning for de bemerkninger jeg har tillatt meg å gjøre.

Med utmerket høiaktelse

J. Armfelt,

J. Pomian-Hajdukiewicz.

BOKANMELDELSE.

Dr. Johannes Messner: Dollfuss (Verlagsanstalt Tyrolia, Innsbruck.)

Denne bok om forbundskansler Dr. Engelbert Dollfuss gir — også ved sitt fyldige billedstoff — et levende bilde av den like så sympatiske som fremragende østerrikske statsmann.

Det første kapittel gir en oversikt over kanslerens korte, arbeidsfylte liv fra hans barndom og skolegang i Nedre-Østerrike. Hele livet igjennem følte Dollfuss sig sterkt knyttet til sitt barndomshjem og til hjembygden, hvor han også var elsket av hele befolkningen. Ut fra ønsket om å stille sitt liv til tjeneste for det nøisomme og hårdt arbeidende bondefolk besluttet han å bli prest. Etter noen måneders studium ved det teologiske fakultet, Wien, fant han imidlertid at han ikke hadde prestekall og begynte så å studere jus. Da krigen brøt ut meldte Dollfuss sig til tjeneste, men blev avvist på grunn av sin lille vekst. Men etter fornyet henvendelse opnådde han dog å bli antatt som frivillig i Tyrols landvern. Den lille soldat utmerket sig og steg i gradene. Etter krigen fortsatte han sine studier og da disse var avsluttet begynte hans korte og lysende karriere. 35 år gammel blev han direktør for Nedre-Østerrikes landbrukskammer, tre år senere direktør for statens jernbaner, året etter medlem av regjeringen og så i 1932, ikke fullt 40 år gammel, Østerrikes forbundskansler.

Boken gir en inngående fremstilling, bygget på citater av Dollfuss taler, av hans stilling til de forskjellige problemer han som regjeringschef kom til å stå overfor. Den forklarer hvorfor han som så bestemt hevdet ønskeligheten av et vennskapelig forhold til Tyskland, allikevel holdt så fast på sitt lands uavhengighet. Forfatteren har sikkert rett når han fremholder som det avgjørende Dollfuss' syn på Østerrike som en kristen stat. Hans ledende tanke som statsmann var å bygge op en stat og skape en samfundsordning på kristelig grunnlag og hans hovedbestrebelse gikk derfor ut på å fremme sosial rettferdighet.

Han nådde sitt første mål, å få gitt landet en forfatning som innebar mulighetene for det arbeide som skulde begynne. Og så falt han som et offer for morderhånd.

Dollfuss blev i sin stillings medfør tvunget til å sette makt bak ordene, tross han personlig var en motstander av andre våben enn dem der skaper overbevisning. Hans venner fant ham for eftergivende overfor motstanderne og søkte å få ham til i det minste å omgi sig med en livvakt, men forgjeves. Så oplevet da Østerrike at denne store statsmann og det edle menneske blev fjernet ved det morderiske attentat 25. juli. Men som denne bok forteller synes ikke Dollfuss gjerning avsluttet med døden. Aldri har en østerriksk statsmann hinsides døden vært omfattet med så stor hengivenhet og kjærlighet.

H. J. I.

Herhjemme: —

**Se annonsen om FELLESBASAREN paa 3dje omslagsside!
Følg dens innbydelse —!!
Ikke en men mange ganger —!!!**

OSLO. — O. K. Y. hadde søndag den 10. ds. en «spesiell aften» som i alle deler blev vellykket. Klokken 8 bød formannen W. Fiala velkommen og uttrykte særlig alles glede over å ha så mange forhennværende medlemmer mellom gjestene. Dessverre var vår kjære direktør pater Notenboom syk og da han skulde ha holdt et kåseri for oss var vi i en slem knipe, til pastor Gorissen reddet den vanskelige situasjon og med et kvarters varsel holdt et enestående morsomt men tillike alvorlig kåseri som blev mottatt med stor applaus. Så fulgte de materielle gleder og alle var takknemlige gjester å ha. Etterpå optrådte flere av O. K. Y.s gode skuespillere med sketscher som skapte stor munterhet. Musikk av Wolfgang Olafsen forhöiet stemningen — likeledes tok hr. Dahl Myhre megen applaus på sin oplesning. Ved 11-tiden begynte det å tynnes i rekkene og kl. 11½ var alt mørkt. Alle var enig i at den «spesielle aften» burde gjentas regelmessig.

A. T.

STABEKK. — Årets foredragsserie blev den 7. februar innledet av herr H. Boetje, som hadde innbudt oss til å bli med på «en reise gjennom Holland». Foredraget hadde samlet relativt godt hus. En særlig glede og ære var det for Stabekks menighet blandt gjestene fra Oslo å kunne notere Hans Høiarverdighet biskopen og herr pastor Ugen. — Den vakre velkomsthilsen over inngangsdøren samt de øvrige av herr Fr. Wasler kunstnerisk utførte dekorasjoner med St. Olavsforbundets emblem som midtpunkt satte oss straks i feststemning. Formannen herr Wasler ønsket de fremmøtte hjertelig velkommen og gav derefter aftenens foredragsholder ordet. Og dermed var vi i Holland! Under den største oppmerksomhet fra tilhørerne fremviste herr Boetje en mengde interessante og vakre lysbilleder fra de forskjellige steder i Holland, idet han samtidig forklarte og fortalte oss om alt sammen. Det vilde føre for langt her å gi en utførlig utretning av alt hvad vi fikk se og høre, men bl. a. fikk vi et innblikk i en av den moderne teknikks største triumfer: tørrlegningen av Zuydersjøen. Det var med eiendommelige følelser man iakttok et bilde hvor — som en kuriositet — et skibsvrak var blitt stående midt i en bølgende kornaker, der hvor altså før bølgen hadde rullet hen over sjøens bunn. For oss katolikker var det også en særlig glede å få se de (ikke så få) steder hvor katolsk ånd har satt sig varige minnesmerker. Vi fant foredragsholderens stolthet over å kunne vise oss sitt skjønne fedreland både sympatisk og lett forståelig, og formannen talte sikkert på alles vegne, når han uttrykte de forsamledes takk og glede over at man hadde fått være med på reisen gjennom dette herlige land, der også hadde skjenket oss her i Norge så mange gode og avholdte prester. — Etter foredraget gikk man over til det selskapelige samvær. Som vanlig hadde fru ing. Henriksen båret den største del av forberedelsene til denne avdeling av festen hvorfor hun også fikk en velfortjent takk av alle tilstedeværende. Fru Boetje hadde skjenket aftenens utlønningsgjenstand. — Alt i alt en interessant og koselig aften. Vel møtt neste gang!

Ad.

— og derute:

LUXEMBURG. — Under titlen «en stat som forsvarer sig» offentliggjøres i «La Croix» et brev fra Luxemburg hvori det bl. a. heter: «Ved det siste valg i Luxemburg fikk kommunistene, som hittil ikke har hatt noen representant i Kammeret et mandat. Det luxemburgske statsråd godkjente imid-

lertid ikke dette uten videre, men drøftet lenge og inngående, hvorvidt en kommunist overhodet er valgbar. Svaret blev benektende og man nedsatte en kommisjon på fem medlemmer som skulde undersøke om man kan åpne kommunistene adgang til landets lovgivende forsamling. Kommisjonen bekræftet imidlertid statsrådets avgjørelse med følgende interessante begrunnelse: «Kammeret er en institusjon som hviler på forfatningen og som kun kan opfylle sin bestemmelse innenfor forfatningens ramme. Både forfatningen og Kammerets forretningsorden påbyr at de delegerte skal avlegge ed på strengt å overholde denne forfatning. Det kommunistiske program står imidlertid ikke alene i det skarpeste motsetningsforhold til forfatningens prinsipper men forplikter også sine partimedlemmer til på alle mulige måter, innbefattet oprør om fornødent, å sabotere forfatningen og sette den ut av kraft. Kommunistene forneker statsborgernes likhet overfor loven skjønt denne er garantert av forfatningen, idet de dekreterer at statsstyret kun tilkommer arbeiderne og bønderne. Ennvidere vil kommunismen opheve all privat-eiendom og altså innføre en sosial omveltning som kun kan iverksettes ved å sette den nuværende forfatning helt ute av betraktning. Den borgerlige ytringsfrihet som forfatningen garanterer kan ikke ha gyldighet overfor det kommunistiske mandats innehaver da denne meningsfrihet må holdes innenfor den av samme forfatning trukne grenselinje. Den kommunistiske representant som avlegger den foreskrevne ed vil enten måtte bli meneder eller han må forråde sitt parti. Alt dette tatt i betraktning har det luxemburgske Kammer med overveldende majoritet nektet å godta det kommunistiske mandat. En av talerne illustrerte sin opfatning på følgende måte: Hvilken privatmann tar en fremmed inn som gjest i sitt hjem når han vet at han ene kommer i den hensikt å skade og at den fremmedes hjelpere i ethvert øieblikk er rede til å ødelegge hans hus og utrydde hans familie?» — «La Croix» tilføier følgende til denne korrespondanse. «Vil ikke de kommende generasjoner være forferdet over at ikke alle stater i begynnelsen av det tyvende århundre var så fremsynte som Luxemburg men tvertom næрте den kommunistiske slange ved sin barm til den blev stor nok til å kunne kvele dem?»

Innsamlingen

til fond for „St. Olav“.

«Vi får aldri en sterk, innflytelsesrik, kulturspreddende og verdenserobrende presse hvis vi ikke vil den — hvis vi ikke er overbevist om dens nødvendighet og ikke er beredt til å bringe ofre for den.»

(Pater Bangha S. J.)

Bibi	kr. 1.00
N. N.	« 5.00
Frem, Bergen, frem!	« 0.88

Ialt kr. 6.88

Ialt innkommet kr. 9,773.00.

Alle bidrag, selv de minste mottas fremdeles med den største takknemlighet.